

Uri Asaf
Vízvárás
(szentföldi évszakok I)

*Télelő
életjel
ciklámenfejek
csoportban döfik át a kemény földet
mindenki várakozik
száraz vízmosás
mészfehér falak
folyami nád szaga
vízvárás
áradás hangja
minden évben azonos időben
millió évvel Szodoma után...*

Az első eső
(szentföldi évszakok II)

Az eső a sivataghoz is elért, barna ár és sáros sóder zuhan alá, robajló vízzel telítődnek a száraz vízmosások és az esszéneusok ciszternái. A tikkadtt ajkak a vízfüggöny mögül mosolyra nyílnak. A pálmaliget oszlopsora mentén lerohanó áradat sárga legyezőként nyílik be a türkiz sóstengerbe. A legyezők lassan gyarapodnak, a sós hab fehérréjével ólósított szélek egybefolynak. A közbenső vízfelszint a szemközti Moav szikláit lilára színezi. A figyelő tekintet nyeldekkel, akár a száraz, mohó, gipszes föld. Újjáéledés. A csendes sivatag minden ránca, repedése dübörgő vízvezetéké válik, a párhuzamos csatornák üvöltésének összhangja egy kozmikus gép jelenlétét sejteti.

Uri Asaf, előző nevén Asztalos Iván 1942-ben Izraelben született, Magyarországon nevelkedett. A budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem vegyészkarán tanult. 1969 óta ismét Izraelben él. Jelenleg a Jeruzsálemi Héber Egyetem munkatársa. Holocaust-kutatással és művészettörténeti tanulmányokkal is foglalkozik.

Nyári régészlelet

(szentföldi évszakok III)

*Az izzó halálos napon
a föld érdekesebbé válik
évről évre
mélyül a holttengeri árok
félelmetes földrétegződés
strátumra strátum
megemelt sírboltfedél
fekete fogatlan barlangszáj
virtuális és tényleges leletek
a szürke rögdarabok között
a fedél alá nézhetek
ahol csontszáraz sötétben
piros lámpák gyúlnak ki
zelótaszemek...
mint egy démoni világ
kendőzetlenül átlátva
akár egy röntgenfelvételen
vékony esszén csontvázszerkezet
korródeálatlan pergamentörödékek
erőtéljes gondolathullám
fel az élőkhöz.*

Földrengés

(szentföldi évszakok IV)

Morajlás, hangok erősödő uniszónója, egyre feljebb húzó trombitaszólam, közelgő áradat. Az épület, a termek s a tárgyak tempósan, játékszerként reszketnek és himbálózhatnak a szeizmikus hullámok között. A rengés rendületlen, már harminc másodperc is eltelt, ami hallatlanul hosszú idő és még újabb másodpercek peregnének le a rendhagyó földrengés homokórájában. Az emberek görcsösen kapaszkodnak a gyökértelenné váló tárgyakba. Még a pusztulás pillanatában is mindenkinek világos, hogy ez nem valódi földrengés. A lassanként megszokott rengés állandósulása kevésbé aggasztó, mint az a most megsejtett hajtóerő, amely az egész földfelszínt viszi magával. Tehát az épület nemcsak reng, de sodródik is kelet felé, mintha mágneses erő húzná. A jeruzsálemi terméskőházak, a kertek büszke sötétzöld ciprusfái, az új autóutak, a megszámlálhatatlan járművel, mind együtt, egy tempóban sodródnak és hömpölyögnek. A földrajzi irány a keleti szírafrikai árok, az elaggott asszony szürke ágyéka szerint formált bolttengeri teknő. Minden, ami történelem, ami gond, ami terv és vágy vagy megvalósulás, újra szodomain véget ér. Ez az ellenállhatatlan sodrás, mindent magával hajtó erő egy északnyugat felől vonuló magmaáradat, amelynek narancssárgán izzó, a kisebb kibagyott szigeteken pedig kibülvő, megmerevedő acélszürke felszínét a rázkódó és sodródó épületbe bezártan soha nem látjuk meg.

Körlánc

Körláncot alkotunk, kéz a kézben, a testmeleg lánc lassú, majdnem álomszerű sebességgel megy körbe-körbe. Csaknem harminc éve, hogy magam kiemeltem az idegenség fagyából s taláломra én is beékelődtem az emberláncolatba, amely ezzel még szorosabb lett. A körlánc gondosan és védően zárja körül az országot, a déli sivatagot, a hegyes észak zöldjét, amire a Hermon fehér hósipkája világít le, s a nagyszámú csapzott falut, várost. A hegyvonulat a körláncbatáron túl is folytatódik, az északi Föniciában. A sziklák hasadékaiba zárt téli ciklámenek minden szépségükkel együtt közömbösen tekintenek mindenre, ami előttük történik. A körlánc közepén áll a kiszámoló és előre kiszámíthatatlan időben kiválaszt valakit a láncból, már többször esett a választás hozzám közel álló társra, sajnos arcvonásaira nem emlékszem. A körlánc közepén áll az oltár is, amit Istenünk parancsára emeltünk, s a kiszámoltat odavezetik. Minden olyan gyorsan, hirtelen történik, hogy a kiszámolt társunk nem is gondolkozhat el áldozatának „védtelenné váló mozdulatáról”. Az áldozathozatal önkéntes, az oltár szeretete általános. A körláncban lévők nem hibáztatnak senkit, mindenki egyetért abban, hogy a kiszámoló szerepe pusztán közvetítő jellegű. Az áldozat alig húsz éves, frissen vágott illatos virág. Már gyakran megfordult fejében a gondolat, hogy egy napon őt is kiszámolhatják, még minden előtte állt, minden terve, reménye titkon várakozott szép fejében. Az áldozat teste túl gyorsan eltűnik, szívesen néznénk még egy kicsit felvirágozott ravatlán, de ilyesmiről szó sem lehet, az oltárnál segédkezők rendíthetetlenek a szabályzatok betartásában. Így jár a lánc körbe-körbe. Egy szem kiválik, a lánc hamar újra megfeszül, szorossá válik. A testmeleg láncolat láncszemei a szertartás szükségét soha nem vitatják el, a láncot önszántukból választották vagy egyszerűen beleszülettek.

*A gyász napján: 6 February 1997
(helikopter-szerencsétlenség)
Decemberben a Szkópusz hegyen*

*Téli napfényben
térdel az utolsó hegy,
az Aranyozott Múlt
és a sivatag közé zárva.
Vízválasztó Antioázis.
Ez a Figyelők Hegye.*

A magasból varjak uralják.